

Research Paper

Designing a Professional Qualifications Model for Art Teachers Case Study: (Middle and High Schools in Fars Province)

Zahra Mahaseni¹, Hamidreza Motamed^{2*}, Alireza Ghasemi Zad³

1. PhD. Student in Educational Management, Kazerun Branch, Islamic Azad University, Kazerun, Iran.
2. Department of Educational Management, Kazerun Branch, Islamic Azad University, Kazerun, Iran.
3. Department of Educational Management, Kazerun Branch, Islamic Azad University, Kazerun, Iran.

Received:2021/12/19

Accepted:2022/2/12

PP:212-222

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/jedu.2023.26846.5371

Keywords:

Professional qualifications, art teachers, Secondary schools, Fars province.

Abstract

Introduction: The purpose of this study was to design a model of professional qualifications of art teachers in Fars province. For this purpose, qualitative research (basic theory) was used.

research methodology: The statistical population included all middle and high school art teachers in Fars province. Data collection began with a semi-structured interview and finally, using purposive sampling method and based on the principle of interview saturation, 20 people were selected as a sample. The validity and reliability of the research instrument were calculated using Cronbach's alpha test. Pearson correlation coefficient, independent t-test, two-way analysis of variance and Tukey post hoc test were used for statistical analysis.

Findings: The results showed that the professional competence of managers and women were equal and in other variables, the use of educational technologies by men was higher than women. The findings also showed that there was no relationship between professional competence and history. LISREL 8.80 and SPSS 23 software were used to analyze the data.

Conclusion: The results of this study presented the model of professional competence of art teachers in Fars province and describes the dimensions of these competencies and special items of each in detail and can improve the quality of art education in schools. Be effective. The achievements of this research will help to identify the decision-making options of organizing in terms of appropriate strategies in the implementation department.

Citation: Mahaseni Zahra, Motamed Hamidreza, Ghasemi Zad Alireza; (2023). Designing a Professional Qualifications Model for Art Teachers Case Study: (Middle and High Schools in Fars Province) Journal of New Approaches in Educational Administration; 14(1):212-222

Corresponding author: Hamidreza Motamed

Address: Department of Educational Management, Kazerun Branch, Islamic Azad University, Kazerun, Iran.

Tell: 09171816605

Email: hrmotamed@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction:

In the connection between society and knowledge, learning is the main factor. Nowadays, teachers need to re-create their knowledge about the constant changes in the learning process.

The most important factor is the quality of actions and reactions that occur between teachers and students. The elements of this interaction are the knowledge, skill, and sensitivity of the teacher on the one hand and the learning expectations, economic and social status, and cultural characteristics of the learners on the other hand that determine the success or failure of education. Teacher professionalism focuses on the technical and professional aspects of teaching and promoting the social status of the teaching profession. Becoming a professional is the process by which doing a profession or job requires special skills. A professional teacher should have a deeper understanding of content knowledge, child development, learning styles, teaching guides, and new sets of values along with respect for individual differences, working with colleagues, and receiving ongoing feedback from teaching and the ability to guide, change, and communicate effectively. With the above explanations, it can be theoretically acknowledged that education has a major role in the success of individuals and nations and among different sources, education, ability and competence of teachers in learning learners, has a vital role.

Context:

In the present study, face-to-face interviews were used. In designing the interview questions to collect the information required for the present study, the semi-structured interview approach (using open-ended questions) was used, and thus during the interview and among the main interview questions, the researcher asked questions as appropriate.

Goal:

The aim of this study was to design a model of professional qualifications of art teachers in Fars province. For this purpose, qualitative research (basic theory) was used.

Method:

The statistical population included all middle and high school teachers in Fars province who were

interviewed with 20 teachers. In this study, purposive sampling method was used to select the first person and snowball technique was used to select the next people. The sample size was determined using the Cochran's formula.

Findings:

The results of this study presented the model of professional competence of art teachers in Fars province and describes the dimensions of these competencies and special items of each in detail and can improve the quality of art education in schools. Be effective. The achievements of this research will help to identify the decision-making options of organizing in terms of appropriate strategies in the implementation department.

Results:

In the present study, face-to-face interviews were used. In designing the interview questions to collect the information required for the present study, the semi-structured interview approach (using open-ended questions) was used, and thus during the interview and among the main interview questions, the researcher asked questions as appropriate.

In the analysis of the findings, first, by reviewing and reviewing the text of the interviews, meaningful concepts and phrases were extracted, then, by analyzing and coding these concepts and phrases, the main categories were extracted. The results showed that six broad categories of professional competencies for art teachers, including specialized managerial competencies, specialized knowledge, human relations, effective communication, motivation, and learning supervision, were identified as components of teachers' professional competencies, and fifteen subclasses were identified. The components of professional qualifications of art teachers were identified and finally a paradigm model of professional qualifications of teachers was designed.

طراحی مدل صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان هنر مطالعه موردی: (مدارس راهنمایی و متوسطه استان فارس)

زهرا محاسنی^۱، حمیدرضا معتمد^{۲*}، علیرضا قاسمی زاده^۳

۱. دانش آموخته دکتری دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، واحد کازرون، دانشگاه آزاد اسلامی، کازرون، ایران.

۲. استادیار مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، واحد کازرون، دانشگاه آزاد اسلامی، کازرون، ایران.

۳. استادیار مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، واحد کازرون، دانشگاه آزاد اسلامی، کازرون، ایران.

چکیده

مقدمه و هدف: هدف پژوهش طراحی مدل صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان هنر استان فارس بود. برای این منظور از تحقیق کیفی (تئوری بنیانی) استفاده شد. جامعه آماری شامل تمامی معلمان هنر راهنمایی و متوسطه استان فارس بود.

روش شناسی پژوهش: در این مطالعه جمع‌آوری داده‌ها با انجام مصاحبه نیمه‌ساختاریافته آغاز شد و در نهایت با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و بر اساس اصل اشباع مصاحبه، تعداد ۲۰ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. روایی و پایایی ابزار پژوهش با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل آماری از روش ضریب همبستگی پیرسون، آزمون t مستقل، تحلیل واریانس دو راهه و آزمون تعقیبی توکی استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که صلاحیت حرفه‌ای مدیران و زنان با هم برابر و در مورد متغیرهای دیگر، میزان استفاده از فناوری‌های آموزشی مردان را بالاتر از زنان نشان داد. همچنین یافته‌ها نشان داد که بین صلاحیت حرفه‌ای و سابقه رابطه‌ای مشاهده نشد.

بحث و نتیجه‌گیری: همچنین یافته‌ها نشان داد که بین صلاحیت حرفه‌ای و سابقه رابطه‌ای مشاهده نشد. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار LISREL 8.80 و SPSS 23 استفاده شد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۹/۲۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۲۳

شماره صفحات: ۲۱۲-۲۲۲

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/jedu.2023.26846.5371

واژه‌های کلیدی:

صلاحیت‌های حرفه‌ای، معلمان هنر، مدارس متوسطه، استان فارس

استناد: محاسنی زهرا، معتمد حمیدرضا، قاسمی زاده علیرضا، (۱۴۰۲). طراحی مدل صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان هنر مطالعه موردی: (مدارس راهنمایی و متوسطه استان فارس). دوماهنامه علمی- پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی. ۱۴ (۱): ۲۱۲-۲۲۲

* نویسنده مسوول: حمیدرضا معتمد

نشانی: استادیار مدیریت آموزشی، دانشکده علوم انسانی، واحد کازرون، دانشگاه آزاد اسلامی، کازرون، ایران.

تلفن: 09171816605

پست الکترونیکی: hrmotamed@yahoo.com

امروزه نظام آموزش و پرورش بنا به ضرورت تغییرات اجتماعی یکی از سازمان‌های پیچیده و بزرگ اجتماعی در هر کشوری محسوب می‌شود. (Safi, 2014) معلم هم به‌عنوان مهم‌ترین عضو نظام آموزشی در فرآیند یاددهی و یادگیری و معمار اصلی نظام آموزشی است که از این تغییرات مستثنا نیست. معلمان به دلیل اینکه نقش برجسته‌ای در یادگیری دانش‌آموزان در طول تحصیلات و زندگی آنان دارند و نیز بدلیل این که اعمال و رفتارشان در ایجاد انگیزه‌های یادگیری موثر است نیازمند کسب مهارت‌ها و صلاحیت‌های مختلف شغلی و حرفه‌ای هستند (Rahimi, 2019). مراحل رشد دانش‌آموزان، نیازها و انگیزه‌ها و علایق آن‌ها نیز از ضروری‌ترین وظایف معلم است (Ali, 2017). (Mohammadi et al., 2017) جامعه‌ی امروز با توجه به مسائل فردی و اجتماعی پیچیده‌ای که دارد نیازمند افرادی است که علاوه بر کسب صلاحیت‌هایی بتوانند به‌طور خلاق بیندیشد و باورها و توانایی‌های خود را بشناسند. (Rahmanifar, 2013) یک صلاحیت شامل ترکیبی از علم، مهارت، دیدگاه و خبرگی می‌باشد. امکان دارد این سطح به‌صورت رسمی، غیررسمی و برحسب موقعیت دانسته یا نادانسته به دست آمده باشد. روابط اشاره شده شامل احساسات، ارزش‌ها و انگیزه‌ها می‌باشد. بنابراین صلاحیت ترکیبی از علم، مهارت و روابطی است که شرایط مختلف را پاسخ‌گو می‌باشد (Zvan & Lesnik, 2014). معلمانی که مسئول هستند (آموزش افراد آینده) باید برای اجرای این مسوولیت مجهز شوند. صلاحیت معلمان بایستی بطور پیوسته در معرض تحقیق و آنالیز قرار گرفته و باید از طریق روزرسانی توسعه یابند (Selvi, 2010).

امروزه در کشور آموزش دبیران هنر برای دوره متوسطه اول متوقف شده، این در حالی است که هرگز چنین دوره‌ای برای تربیت معلمان هنر در دوره ابتدایی وجود نداشته است.

چپستی آن‌چه امروز به عنوان صلاحیت‌های معلمی از آن یاد می‌شود خود موضوعی است که چگونگی آن در حوزه آموزش هنر مورد پرسش است. هدایت، پرورش و مدیریت موضوعی با ابعاد پیچیده و تاثیر عمیق آن که به عنوان زمینه‌ای قدرتمند از آن یاد شده، یعنی هنر، بر اهمیت صلاحیت‌های معلمان به‌عنوان سکان‌داران هدایت و پرورش این ساحت تاکید دارد. صرفنظر از اینکه موفقیت هر نظام آموزشی به دانش و مهارت‌های حرفه‌ای معلم در حالت کلی بستگی دارد (Tahvilian, 2015). در این خصوص پرداختن به تربیت نیروی انسانی برای آموزش هنر و تدوین مولفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان هنر و معرفی چارچوبی که این صلاحیت‌ها تحت آن بدست می‌آیند، اهمیت دارد، زیرا صلاحیت معلم، توانایی معلم در برآورد نیازها و مطالبات حرفه‌ای تدریس و میزان کافی با استفاده از مجموعه ای یکپارچه از دانش و مهارت و نگرش می‌باشد به‌طوری که این مجموعه در عملکرد و بازتاب معلم تجلی می‌یابد. دانش حرفه‌ای معلم و خودکارآمدی معلم در فرآیند یاددهی-یادگیری از عوامل موفقیت معلمان در برقراری ارتباط موثر و سازنده و فراهم نمودن جو گرم و حمایت‌آمیز در کلاس درس و فرآیند یادگیری است، از اینرو مهم‌ترین ویژگی معلم، تسلط بر مهارت‌های آموزشی، محتوا و ارائه روش‌های تدریس است. در این ارتباط بدون اینکه بدانیم به صورت بومی چه انتظاری از معلمان هنر وجود دارد عرصه تعلیم معلم هنر به وادی سردرگمی کشانده خواهد شد. البته صرفنظر از کمبودهای آماری باید به کمبودهای محتوایی درباره شناخت الگوی مطلوب صلاحیت‌های حرفه‌ای معلم هنر هم اشاره کرد که این پژوهش درصدد پر کردن این خلأست.

روش‌شناسی پژوهش

از نظر روش بررسی و تحلیل داده‌ها، تحقیق از نوع نظریه‌پردازی است. در راستای دستیابی به هدف شناسایی و تعیین مولفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان، روش پژوهشی تئوری بنیانی برگزیده شد که ظهور و بروز مفاهیم و تئوری‌های موجود در پدیده‌های طبیعی از ویژگی‌های ذاتی آن محسوب می‌شود. با برگزیدن تئوری بنیانی به عنوان رهیافت پژوهشی، ابتدا ارزیابی اولیه انجام شد تا فرآیند جمع‌آوری داده‌های تحقیق به گونه‌ای هدفمند و سازمان یافته آغاز گردد. در این راستا، کار جمع‌آوری داده‌ها با انجام مصاحبه نیمه ساختار یافته با مدیران مدارس آغاز شد. سوال اصلی که در این مصاحبه مطرح شد بدین گونه بود: به نظر شما مولفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان هنر شامل چه مواردی می‌باشد؟ نمونه‌گیری با استفاده از روش گلوله برفی انجام شد. و مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع تئوریک ادامه یافت. ضمناً برای جمع‌آوری یافته‌های کیفی مصاحبه‌ی هدفمند با ۲۰ نفر معلمان هنر مقاطع راهنمایی و متوسطه استان فارس که اطلاعات مورد نیاز پژوهش را در اختیار دارند انتخاب شدند و در این راستا، کار جمع‌آوری داده‌ها با انجام مصاحبه نیمه‌ساختار یافته آغاز شد. پژوهشگر در فرآیند نمونه‌گیری از شرکت‌کنندگان، داده‌ها را مورد تحلیل قرار داد تا مواردی که ناقص بوده با دریافت اطلاعات جدید از شرکت‌کننده جدید کامل گردد. بعد از انجام ۲۰ مصاحبه، عوامل اصلی و فرعی در مصاحبه‌های قبلی تکرار می‌شد و پژوهشگر به اشباع رسید.

طراحی سؤالات مصاحبه برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز پژوهش حاضر از رویکرد مصاحبه نیمه ساختار یافته (استفاده از سؤالات باز) بهره گرفته شد و به این ترتیب در طی مصاحبه و در بین سؤالات اصلی مصاحبه محقق بسته به اقتضا سؤالاتی را مطرح کرده است. در در پژوهش حاضر از مصاحبه رودررو استفاده شد. در طراحی سؤالات مصاحبه برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز پژوهش حاضر از رویکرد مصاحبه نیمه

ساختاریافته (استفاده از سؤالات باز) بهره گرفته شد و به این ترتیب در طی مصاحبه و در بین سؤالات اصلی مصاحبه محقق بسته به اقتضا سؤالاتی را مطرح کرده است. در حین انجام مصاحبه ها مطالب ضبط شده به نوشتار تبدیل و جملات مرتبط با پژوهش بیرون کشیده شدند. به عبارت دیگر، کار بررسی و تجزیه و تحلیل اطلاعات به موازات انجام مصاحبه‌ها پیش رفت. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های کدگذاری باز و کدگذاری محوری بهره گرفته شد. روش سوم نیز کدگذاری انتخابی است. با افزایش تعداد مصاحبه‌ها، زمانی که دیگر اطلاعات جدیدی در اختیار محقق قرار نداد و سخنان مصاحبه شونده‌گان تکرار صحبت‌های قبلی بود، اشباع تئوریک محقق گردید که نشان دهنده‌ی نزدیک بودن نقطه پایان فرآیند گردآوری اطلاعات می‌باشد. جامعه آماری شامل معلمان هنر مدارس مقاطع راهنمایی و متوسطه استان فارس می‌باشند. با توجه به وسعت جامعه و وجود طبقات (مدارس) متعدد لازم است نمونه به تناسب جمعیت تسهیم شود که از نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده گردید. لازم به ذکر است حجم نمونه از طریق فرمول کوکران تعیین گردید. جهت گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای ساختارمند بر مبنای نتایج تئوری بنیانی و تلفیق آن با بخش‌هایی از متغیرهای موجود در بررسی پیشینه نظری موضوع، تدوین شده، که همه سؤالات به صورت طیف لیکرت ۵ امتیازی مطرح شدند. جهت برآورد و تأیید پایایی و روایی ابزار تحقیق در بخش کمی پژوهش از شاخص‌های روایی ظاهری، روایی محتوایی، روایی همگرا، روایی تفکیکی، و پایایی درونی بهره گرفته شد. روایی ظاهری و روایی محتوایی ابزار تحقیق از طریق دریافت نقطه نظرات استادان راهنما و مشاور، و انجام اصلاحات لازم مورد تأیید قرار گرفت. اما جهت برآورد سایر شاخص‌های مذکور، آزمون مقدماتی از طریق تکمیل ۳۰ پرسشنامه به عمل آمد. سپس برای هر بخش از سؤالات پرسشنامه بطور مجزا مقادیر مربوط به شاخص‌ها برآورد شد. جهت برآورد شاخص‌ها پس از تکمیل پرسشنامه‌های آزمون مقدماتی از روش تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی بر مبنای رهیافت حداقل مربعات جزئی، بهره گرفته شد. در این راستا، ابتدا سازه‌ها و گویه‌های مرتبط با هر بخش از پرسشنامه در قالب مدل اندازه گیری (یا مدل بیرونی) انعکاسی در نرم افزار لیزرل طراحی، سپس مدل طراحی شده با بهره گیری از الگوریتم حداقل مربعات جزئی به اجرا درآمده و شاخص‌های مرتبط با آن در قالب خروجی‌های مدل ارائه شد. به منظور تدوین مدل جامع صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان، از مدل‌سازی معادلات ساختاری بر مبنای رهیافت حداقل مربعات جزئی بهره گرفته شد. در قالب این رهیافت، تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی، و تحلیل مسیر انجام گردید. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها بر مبنای حداقل مربعات جزئی از نرم‌افزار لیزرل استفاده شد که شاخص‌های پیش بینی کننده، تبیین کننده، شدت ارتباط و اثر، و تأیید کننده مدل تحقیق را ارائه می‌نماید.

یافته ها

پس از انجام مصاحبه‌ها، جملات و مفاهیم مرتبط با تحقیق بیرون کشیده شدند که حاصل این مرحله در ارتباط با بررسی مولفه‌های صلاحیت های حرفه‌ای معلمان ، رسیدن به ۹۶ مفهوم بود. این مرحله از تجزیه و تحلیل داده‌ها در نظریه بنیانی تحت عنوان کدگذاری باز نامیده می‌شود. پس از مرور مفاهیم استخراج شده در جداول و حذف موارد مشابه نتیجه نهایی جدولی شامل ۵۹ مفهوم بود. در قدم بعدی، رمزگذاری محوری صورت گرفت که بر اساس آن می‌باید کار طبقه بندی مفاهیم انجام می‌گرفت. در این راستا، مفاهیم نزدیک به هم بنا بر مشابهت هایی، در یک زیرطبقه قرار گرفتند و در عین حال بر اساس تفاوت های بین مفاهیم زیرطبقه های مختلف تشکیل شد که با برقرار کردن ارتباط بین آن‌ها، طبقات به وجود آمدند (کدهای گزینشی). به عبارت دیگر، در مرحله رمزگذاری محوری و گزینشی، فرآیند ایجاد و توسعه طبقات اصلی و زیرطبقه های مربوط سامان‌دهی می‌شود. لازم به ذکر است که بررسی الگوهای موجود در داده ها و مقایسه دائمی داده‌ها و طبقات استخراج شده فرآیندی تکرار شونده به شمار می‌رود. این فرآیند یکی از پیچیده‌ترین بخش‌های مطالعه است که بارها و بارها مفاهیم در قالب زیر طبقه‌های مختلف مقایسه و جایگزین شده و جداول زیادی شکل گرفت که در نهایت تصمیم بر آن شد تا فرآیند رمزگذاری محوری در قالب جدولی که شامل مولفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان اولیه توسط مدیران مدارس بود تنظیم گردد. با توجه به نتایج رمزگذاری محوری، در بیان صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان توسط مدیران مدارس پانزده زیرطبقه به عنوان مولفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان شناسایی شدند که عبارتند از: صلاحیت‌های مدیریت و سازماندهی محیط یادگیری، شایسته‌محوری، صلاحیت‌های مفهومی و تفکر، صلاحیت‌های ارزشیابی، صلاحیت‌های آموزشی، صلاحیت‌های ارتباطی، صلاحیت‌های اجتماعی، صلاحیت‌های رفتاری، همدلی، رفتار عاقلانه، ویژگی عاطفی، انتقال احساس ارزشمندی، مشوق بودن، ایجاد فضای با نشاط و جذاب برای یادگیری، مهارت هنری. هر یک از این زیرطبقات یا همان مولفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان خود شامل گویه‌هایی هستند تحت عنوان کدهای باز برجسته. با توجه به نتایج رمزگذاری گزینشی، در بیان صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان توسط مدیران مدارس شش طبقه گسترده شامل تخصصی مدیریتی، دانش تخصصی، روابط انسانی، ارتباط موثر، ایجاد انگیزه، و نظارت بر یادگیری به عنوان مولفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان شناسایی شدند.

جدول ۱- نتایج مراحل سه‌گانه‌ی کدگذاری باز، محوری و انتخابی

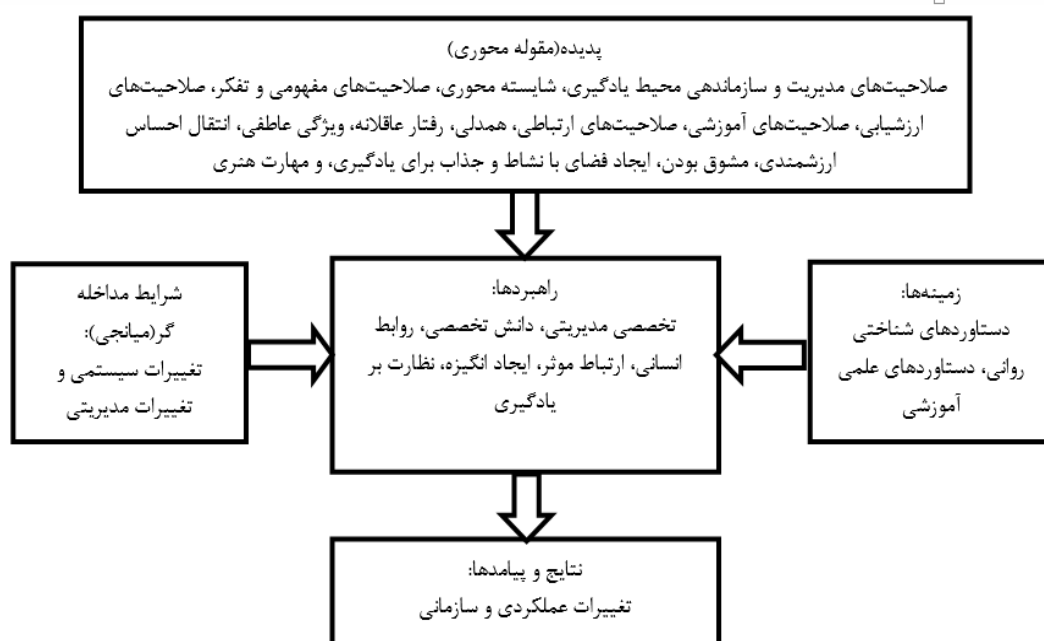
طبقه گسترده (کدهای گزینشی)	زیرطبقه (کدهای محوری)	گویه‌ها (کدهای باز)
	صلاحیت‌های مدیریت و سازماندهی محیط یادگیری	تعیین سیستم عملکرد دانش‌آموزان مدیریت زمان و تنظیم برنامه درسی مطابق اهداف سازمانی مشارکت دادن فراگیران در جریان یاددهی- یادگیری خودراهبر نمودن فراگیران در جریان یاددهی یادگیری حضور منظم در کلاس درس جدیت و تحرک و تلاش در فرآیند یاددهی خوابیدن داری و کنترل عواطف شخصی در برخوردهای پیش‌بینی نشده برقراری روابط صحیح در برخورد با دانش‌آموزان
تخصصی مدیریتی	شایسته محوری	اولویت بخشی به وظایف بر مبنای اهمیت آن‌ها برانگیختن علاقه‌ی دانش‌آموزان با استفاده از فنون خاص و رویکردهایی به آموزش مفاهیم توانایی در تحلیل و حل مشکلات در نظر گرفتن والدین به عنوان همکاران آموزشی بیان نگرش مثبت و انتظارات از دیگران
	صلاحیت‌های مفهومی و تفکر	کنجکاوی ذهنی توانایی خلق دانش (تولید مفاهیم و ایده‌های نو) مهارت تفکر تحلیلی مهارت تفکر منطقی تفکر خلاق در برخورد با مسائل و موضوعات مختلف تفکر انتقادی نسبت به مسائل مختلف
	صلاحیت‌های ارزشیابی	شناخت روش‌های مختلف ارزشیابی و گزارش دهی نقاط ضعف و قوت تجزیه و تحلیل منظم و توجه به فرآیند نتایج ارزشیابی و به‌کارگیری آن توانایی گرفتن و دادن بازخورد به دانش‌آموزان مهارت طراحی و اجرا و نظارت بر تجارب یادگیری
دانش تخصصی	صلاحیت‌های آموزشی	داشتن اطلاعات لازم در زمینه دانش تخصصی توسعه و به روز نگه داشتن دانش تخصصی مهارت پرسش و پاسخ مهیا نمودن محیط جذاب و با نشاط تعیین تکلیف برای دانش‌آموزان اطلاع از ساختار و اهداف و ویژگی‌های نظام آموزشی شناخت از دانش‌آموزان و نیازها و علایق آن‌ها برخورداری از مهارت ارائه محتوا به صورت قابل فهم داشتن دانش پایه و درک موضوع تدریس پیوند زدن درس با زندگی و تئوری با عمل درک تفاوت‌های فردی و در نظر گرفتن آن‌ها در تدریس داشتن قدرت بیان راهنما و تسهیل کننده یادگیری برای دانش‌آموزان برقراری ارتباط با دانش‌آموزان با فرهنگ و گویش‌های مختلف هدایت انجام وظایف تحلیل و روشن‌سازی دیدگاه‌های دانش‌آموزان استفاده مناسب از تشویق و تنبیه توانایی انتقال افکار و عقاید به دانش‌آموزان
	صلاحیت‌های اجتماعی	پاسخگویی به دانش‌آموزان و والدین و مسئولین همیار یادگیرنده بودن تجزیه و تحلیل مسائل و دیدگاه‌های مختلف اجتماعی

طبقه گسترده (کدهای گزینشی)	زیرطبقه (کدهای محوری)	گویه‌ها (کدهای باز)
		آشنایی با مفاهیم اجتماعی (عدالت، برابری، دموکراسی) دانش کافی در مطالعات اجتماعی
روابط انسانی		داشتن رویکرد دموکراتیک نگرش پیش کنشی کنجکاوی در مورد تازه ها صداقت و درستی رفتار توأم با احترام و ادب با دیگران انتقادپذیری همدلی (درک چگونگی احساس دیگران) انعطاف‌پذیری در برخورد با دانش آموزان و والدین و همکاران
	صلاحیت‌های رفتاری	موفقیت در مشاور و هدایت دانش آموزان نشان دادن رفتار در شأن حرفه معلمی ایجاد محیط امن برای دانش آموزان نگاه همیارانه در یادگیری دانش آموزان بردباری و سعه صدر در بروز مشکلات پاسخگو بودن در قبال رفتار و کردار مهارت گوش دادن توانایی انجام کار گروهی برخورداری از نظم و انضباط
	همدلی	برقراری رابطه مطلوب با دانش آموز برقراری رابطه حمایت کننده با دانش آموز ایجاد حس اعتماد با دانش آموز
	رفتار عاقلانه	داشتن رفتار با علاقه و عاقلانه ارائه محتویات با جذابیت تحریک ذوق دانش آموزان برای فراگیری و تامل
ارتباط موثر	ویژگی عاطفی	ثبات عاطفی در برخورد با دانش آموزان ارزش گذاری و علاقه‌مندی به فراگیران علاقه مندی به تعلیم و تربیت حمایت و پشتیبانی عاطفی از دانش آموزان
	انتقال احساس ارزشمندی	بها دادن به پیشرفت دانش آموزان ایجاد رضایت در دانش آموزان هموار کردن مسیر ارتقای دانش آموزان
ایجاد انگیزه	مشوق بودن	اجابت خواسته‌های دانش آموزان موفق دلجویی از دانش آموزان نگران و معذب
	ایجاد فضای با نشاط و جذاب برای یادگیری	ایجاد فضای با نشاط آموزشی استقبال از نظرها و متفاوت ارزش دادن به سوالات پرهیز از ایجاد فضای رقابتی منفی ایجاد فضای امن آموزشی
نظارت بر یادگیری	مهارت هنری	توان سخنرانی تبحر در کارهای اجرایی راهنمایی سایر معلمان داشتن استعداد مدیریت

مدل نهایی تحقیق:

در نهایت مدل پارادایمی صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان به صورت شکل ۱ ارائه می‌گردد.

شکل ۴- مدل نهایی تحقیق

همان‌گونه که در شکل مذکور نمایش داده شده است یکی از ضرورت‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان، توجه به تغییرات سیستمی و تغییرات مدیریتی می‌باشد که این امر در راستای حل مسائل مدیریتی است (شرایط مداخله گر (میانجی)، بدین‌منظور لازم است که مسوولان شرایط لازم را برای فعالیت‌های تخصصی مدیریتی، دانش تخصصی، روابط انسانی، ارتباط موثر، ایجاد انگیزه، نظارت بر یادگیری فراهم کرده و از ایده‌های نوآورانه در زمینه حل مسائل معلمان حمایت‌های لازم را به عمل آورند (راهندها). هم‌چنین از الزامات صلاحیت‌های معلمان هنر، دستاوردهای شناختی روانی، دستاوردهای علمی آموزشی، است و ایجاد تحولات ساختاری در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد (زمینه‌ها). صلاحیت‌های مدیریت و سازماندهی محیط یادگیری، شایسته محوری، صلاحیت‌های مفهومی و تفکر، صلاحیت‌های ارزشیابی، صلاحیت‌های آموزشی، صلاحیت‌های ارتباطی، همدلی، رفتار عاقلانه، ویژگی عاطفی، انتقال احساس ارزشمندی، مشوق بودن، ایجاد فضای با نشاط و جذاب برای یادگیری، و مهارت هنری از دیگر لازمه‌های رسیدن به موفقیت معلمان هنر و بیان صلاحیت‌های حرفه‌ای آنان است. پدیده (مقوله محوری). البته باید این نکته را در نظر داشت که بدون تعریف و مشخص کردن مؤلفه‌های تغییرات عملکردی و سازمانی کاری از پیش نمی‌رود (نتایج و پیامدها).

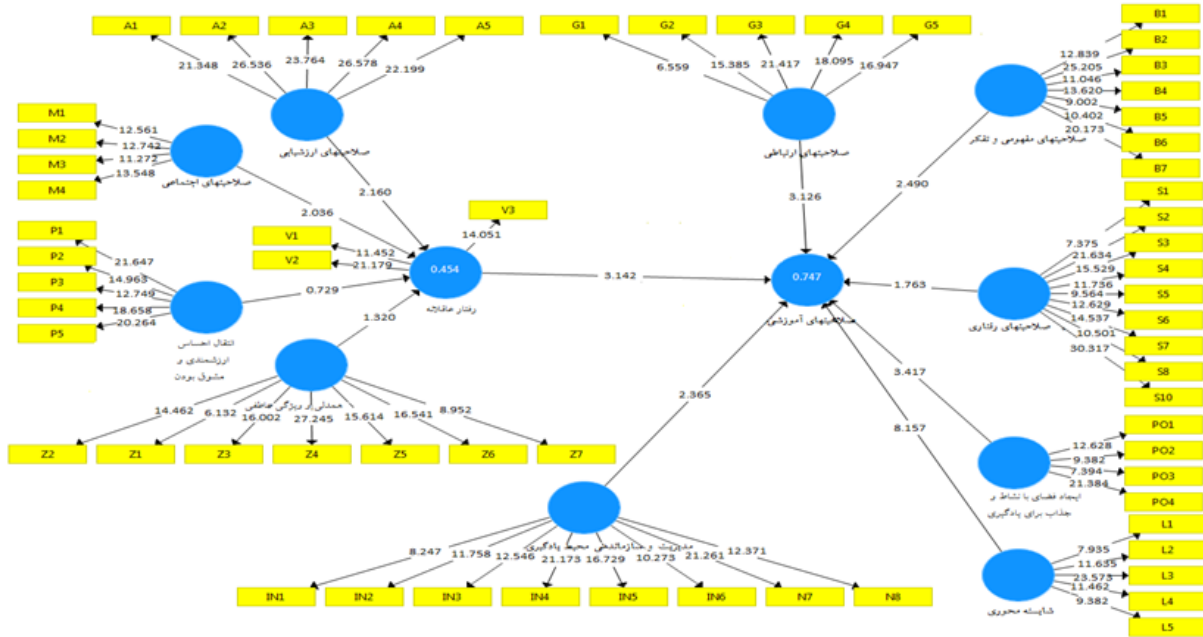
پس از مرحله ارزیابی مدل درونی اگر میزان مجذور همبستگی چندگانه مورد قبول واقع شود، مرحله بازنمایی مدل اجرا می‌گردد که در واقع قدرت پیشگویی کنندگی یک مدل پیچیده را تعیین می‌کند. شاخص بازنمایی مدل GoF است؛ این شاخص ماهیتی توصیفی دارد که هیچ مبنای استنباطی برای ارزیابی معنی‌داری آن وجود ندارد (Vinzi et al, 2010). شاخص بازنمایی مدل با مد نظر قرار دادن پارامترهای هر دو مدل اندازه‌گیری و ساختاری قدرت مدل تدوین شده را ارزیابی می‌کند که بر اساس فرمول مقدار آن بین صفر و یک است (Chin, 2010). فرمول این شاخص مفهوم هندسی از میانگین هم خطی و میانگین مجذور همبستگی چندگانه‌ی سازه‌های درون زا است (Akter et al, 2011) که به شکل زیر آورده می‌شود:

$$GoF = \sqrt{AVE * R^2}$$

بر اساس این فرمول، شاخص برازش مدل از حاصلضرب میانگین AVE و میانگین ضرایب تعیین به دست می‌آید. نتیجه این فرمول ۰/۵۷ است که بنابر عقیده‌ی (Akter et al (۲۰۱۱) در حد بسیار مناسبی است. لذا می‌توان نتیجه گرفت که مدل صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان هنر دارای برازش و قدرت پیش‌بینی‌کنندگی بسیار خوبی است. جهت بررسی معنی‌داری تمامی ضرایب مسیر از تکنیک بوت استرپینگ استفاده شد که نتایج در قالب شکل ۲ و جدول ۲ آورده شده است.

در راستای ارزیابی مدل ساختاری صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان هنر، مدل درونی یا ساختاری صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان هنر از طریق بررسی و مقایسه مقادیر ضرایب تعیین (مجذور همبستگی چندگانه R2) و ضرایب مسیر (β) مورد ارزیابی قرار گرفت. به طور کلی سازه‌های مؤثر صلاحیت‌های حرفه‌ای حدود ۷۶ درصد از واریانس متغیر مذکور را تبیین می‌کنند که در حد بسیار مناسبی است (Wong, 2013).

شکل ۲- مدل ساختاری صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان هنر

جدول ۲- ضرایب ماتریس همبستگی روایی تفکیکی سازه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان هنر

متغیر	صلاحیت‌های ارزشیابی	صلاحیت‌های اجتماعی	انتقال احساس ارزشمندی و مشوق بودن	صلاحیت‌های اجتماعی	صلاحیت‌های ارزشیابی
صلاحیت‌های آموزشی	۰/۷۹۳				
صلاحیت‌های ارتباطی		۰/۷۷۸			
صلاحیت‌های مفهومی و تفکر			۰/۸۷۷	۰/۱۸۳	۰/۱۴۴
صلاحیت‌های رفتاری					۰/۴۹۹
ایجاد فضای بانشاط و جذاب برای یادگیری				۰/۷۶۱	۰/۰۹۷
شایسته محوری				۰/۷۳۳	۰/۵۹۴
مدیریت و سازماندهی محیط یادگیری				۰/۷۹۶	۰/۳۳۳
همدلی و ویژگی عاطفی				۰/۷۲۲	۰/۷۲۷
رفتار عاقلانه				۰/۷۲۲	۰/۳۱۸
انتقال احساس ارزشمندی و مشوق بودن				۰/۷۲۲	۰/۵۰۷
صلاحیت‌های اجتماعی				۰/۷۲۲	۰/۰۲۴
صلاحیت‌های ارزشیابی				۰/۷۲۲	۰/۵۱۲
ایجاد فضای بانشاط و جذاب برای یادگیری				۰/۷۲۲	۰/۲۳۵
صلاحیت‌های رفتاری				۰/۷۲۲	۰/۲۲۵
صلاحیت‌های مفهومی و تفکر				۰/۷۲۲	۰/۲۲۷
صلاحیت‌های ارتباطی				۰/۷۲۲	۰/۴۱۲
صلاحیت‌های آموزشی				۰/۷۲۲	۰/۶۵۰

بحث و نتیجه گیری

معلمان به‌عنوان مهم‌ترین رکن سازمان آموزش و پرورش در بهبود کیفیت فرآیند تدریس و یادگیری نیازمند یک سری صلاحیت‌ها می‌باشند که شامل توانایی معلم در برآوردن نیازها و مطالبات حرفه تدریس به‌میزان کافی و با استفاده از مجموعه‌ای یکپارچه از دانش و مهارت و نگرش است. نتایج نشان داد که شش طبقه گسترده صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان هنر شامل صلاحیت‌های تخصصی مدیریتی، دانش

تخصصی، روابط انسانی، ارتباط موثر، ایجاد انگیزه، و نظارت بر یادگیری به عنوان مولفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان شناسایی شدند و پانزده زیرطبقه به‌عنوان مولفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان هنر شناسایی شدند که عبارتند از: صلاحیت‌های مدیریت و سازماندهی محیط یادگیری، شایسته‌محوری، صلاحیت‌های مفهومی و تفکر، صلاحیت‌های ارزشیابی، صلاحیت‌های آموزشی، صلاحیت‌های ارتباطی، صلاحیت‌های اجتماعی، صلاحیت‌های رفتاری، همدلی، رفتار عاقلانه، ویژگی عاطفی، انتقال احساس ارزشمندی، مشوق بودن، ایجاد فضای با نشاط و جذاب برای یادگیری، مهارت هنری و در نهایت مدل پارادایمی صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان طراحی گردید، قابل ذکر است نتایج پژوهش حاضر در بخش مؤلفه روابط انسانی با نتایج (Khajei, 2002) و (Young and Dulewicz, 2005) هم‌خوانی دارد. و هم‌چنین، مؤلفه تخصصی مدیریتی با نتایج یافته‌های (Young and Dulewicz, 2005) و (Farzaneh, 2015) در یک راستا می‌باشد. مؤلفه دانش تخصصی با نتایج یافته (Schober et al, 2009) نزدیک است. مؤلفه ایجاد انگیزه با یافته (Daneshpajoo, 2003)، هم‌خوانی دارد. مؤلفه ارتباط موثر با نتایج پژوهش هانتلی (Huntly, 2003) در یک ارتباط است. مؤلفه نظارت بر یادگیری با نتایج یافته‌های (Abdollahi, 2014) همسو می‌باشد. در نهایت، نتایج این تحقیق مدل صلاحیت حرفه‌ای معلمان هنر استان فارس را ارائه کرد و ابعاد این صلاحیت‌ها و گویه‌های ویژه هر یک را به صورت تفصیلی شرح می‌دهد و می‌تواند در بالا بردن کیفی آموزش درس هنر در مدارس موثر گردد. دستاوردهای حاصل از این پژوهش به شناخت گزینه‌های تصمیم‌گیری ساماندهی از بعد استراتژی‌های مناسب در بخش اجرا کمک خواهد کرد پس لازم است در راستای استفاده از موارد مذکور و کاربرد آن در ارائه مدل صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان نیز تحقیقات مرتبطی انجام گیرد، ضمن این که پژوهش حاضر با معرفی اصول، مفاهیم و ویژگی‌های عمده نظری صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان، کارشناسان را با جنبه‌های مختلف این موارد آشنا می‌سازد، با بررسی تجارب عملی موجود بین‌المللی در زمینه به‌کارگیری این مطالب و مشخص نمودن ضرورت به‌کارگیری آن و امکان کاربرد آن در شرایط مدارس ایران، صاحب نظران را به تفکر درباره کاربرد آن در این قسمت تشویق می‌کند، نتیجه این پژوهش می‌تواند سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان مدارس و آموزش و پرورش و ارگان‌های مرتبط را پیرامون به‌کارگیری مدل مطروحه آشنا سازد، هم‌چنین نکته مهم در این رابطه کمبود پژوهش در ارتباط با جنبه‌های مختلف صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان در بخش اجراست که این پژوهش می‌تواند محققان را نسبت به انجام تحقیقات مشابه در این خصوص تشویق کند.

ضمناً با توجه به مطالب ذکر شده، پژوهش حاضر به‌منظور ارائه رهنمودها و راه‌حلی برای رفع کاستی‌ها و نارسایی‌های نظام آموزش و پرورش ایران در زمینه توجه به معلمان به‌ویژه در زمینه‌های صلاحیت‌ها و بهبود نگرش و مهارت و باورهای مورد نیاز معلمان هنر پرداخته است که نتایج این پژوهش می‌تواند برای دانشگاه فرهنگیان، برنامه‌ریزان مدیریت منابع انسانی وزارت آموزش و پرورش، سازمان‌های آموزش و پرورش، مدارس و معلمان و مدیران مقاطع مختلف تحصیلی مورد استفاده قرار گیرد.

پیشنهاد‌های کاربردی پژوهش

پیشنهاد‌های کاربردی برخاسته از مطالعه عبارتند از: آموزش کمک‌های اولیه به‌صورت تئوری و عملی به داوطلبان معلمی هنر و بازآموزی این مهارت برای معلمان هنر شاغل در مدارس؛ ارائه دوره‌های ارتباطات و روابط عمومی برای داوطلبان معلمی هنر و شاغلین این حرفه به منظور درک و آموزش اهمیت ارتباطات و روابط برای دستیابی به اهداف هنر در مدارس به آنان، آموزش روش‌های حل مسأله و تفکر خلاق برای رفع معضلات تدریس این رشته و آموزش خلاقانه آن، ارائه دوره‌های آموزشی برای تدریس نحوه رفتار با دانش‌آموزان و چگونگی الگو بودن برای آن‌هاست.

ملاحظات اخلاقی

در مطالعه حاضر فرم‌های رضایت نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی‌ها تکمیل شد.

حامی مالی

این پژوهش هیچ گونه حامی مالی نداشته است.

مشارکت نویسندگان

میزان مشارکت تمام نویسندگان به یک میزان بوده است.

تعارض منافع

نویسندگان مقاله اعلام می‌دارند که هیچ گونه تعارض منافی در پژوهش حاضر وجود ندارد.

References

- Abdollahi, B., Dadjooye Tavakkoli, A., & Youseliani, G. (2014). Identification and validation of effective teachers' professional competencies, *Quarterly Journal of Educational Innovations*, 13(1) 7-24 [In Persian].
- Aminbeidokhti, A., Jamshidi, L., & Mohammadi Hoseini, A. (2016). The effect of the total quality management on organizational innovation in higher education mediated by organizational learning. *Studies in Higher Education*, 41(7), pp. 1153-1166. [In Persian].
- Ali Mohammadi, H. Sohrabi, M. & Saberi, A. (2017). Method of teaching physical education teachers as a predictor of students' achievement motivation, *Journal of Education and Learning Studies*, Volume 9, Number 1, pp. 141-129. [In Persian].
- Daneshpajoo, Z. (2003). Evaluation of professional skills of science and mathematics teachers in middle school and presenting methods for its qualitative improvement. *Educational Innovations Quarterly*, Issue 6, Second Year. [In Persian].
- Farahbakhsh, S. & Jafari Sarabi, M. Siah Kamari, E. Gholami, M. & Moradi, S. (2017). Development of scientific-professional qualifications of primary school principals in Lorestan province, two scientific journals of school management, Volume Fifth, first issue, spring and summer 2017. [In Persian].
- Farzaneh, M. Pourkarimi, J. & Norouzi, M. (2015). Presenting models of professional competence of high school principals. Website: www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1089454.
- Forootan, M. Reshadatjoo, H. & Samani, S. (2019). Developing a Professional Identity Model for Faculty Members (Case Study: Faculty Members of Islamic Azad Universities of Fars Province), *Quarterly Journal of New Approach in Educational Management*, Year 10, No. 1, Spring 98, consecutive 37. [In Persian].
- Huberman, F., Boomhan, T. (2005). Applying TQM, philosophy to the teaching and learning process, Monash university, Malaysia.
- Huntly, Helen 2003. *Teachers' Work: Beginning Teachers' Conceptions Of Competence*, Thesis, Central Queensland University.
- Kunter, M., Klusmann, U., Baumert, J., Richter, D., Voss, T., & Hachfeld, A. (2013). Professional competence of teachers: Effects on instructional quality and student development, *Journal of Educational Psychology*, 105(3) 805.
- Khajei, S. (2002). Evaluation of competencies and professional skills of primary school principals to design an appropriate management model, *Education Research Institute*. 118 (2-1). Pp. 133-164. [In Persian].
- Maleki, H. (2005). *Teacher Professional Qualifications*, Tehran, Madrasa Publications. [In Persian].
- Momeni Mahmoudi, H, Rouhani, Z. (2017). Investigating the relationship between professional competencies and job motivation with teachers' willingness to participate in curriculum development. *Journal of New Approach in Educational Management*, 8 (31), 239-256. [In Persian].
- Naderi, E. Hajizadeh, M. Shariatmadari, A. & Seif Naraghi, M. (2011). Study and comparison of professional skills of teachers of basic sciences and humanities courses in middle school of Behshahr city in order to provide methods for improving the quality of these skills, *Educational Management Research*, 2 (2) pp. 75-96. [In Persian].
- Najafi, M. Ghahremani, Abolghasemi, M. & Arefi, M. (2018). Designing and explaining the model of professional competencies of preschool principals, *Journal of New Approach in Educational Management*, Year 9, Issue 2, Summer 97, consecutive 34. [In Persian].
- Rahimi, G. (2019). "Vocational and technical education in Lebanon: Strategic issues and challenges". *International Education Journal*,: 259-272. [In Persian].
- Rahmanifar, R. (2013). The relationship between the professional competencies of English language teachers and the sense of self-efficacy and creativity (Master Thesis), Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran. [In Persian].
- Safi, A. (2014). *Primary Education, First and Secondary Secondary School*, Tehran, Organization for the Study and Compilation of University Humanities Books (Position). [In Persian].
- Selvi, K. (2010). Teachers' competencies, *Cultura International Journal of Philosophy of Culture and Axiology*, 7(1) 167-175.
- Tahvilian, H. (2015). The place of art in the document of fundamental change, *Zamzameh*, No. 8, Teachers' Media, the second half of December, 159. [In Persian].
- Valica, M. & Rohn, T. (2013). Development of the Professional Competence in the Ethics Teachers, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 106, 865-872.
- Villegas-Reimers, E. (2007). *Teacher professional development: an international review of the literature*. UNESCO; International Institute for Educational Planning.
- Young, M., Dulewicz, V (2005). A model of command, leadership and management competency in the British Royal Navy. *Leadership & Organization Development Journal*, 26(3) pp.228-241.
- Zvan, M., & Lesnik, B. (2014). Competencies for teachers of physical and health education, *Research in Physical Education, Sport & Health*, 3(1).
- Zygaitiene, B., Barkauskaitė, M., & Miskiniene, M. (2013). Professional competences of a teacher during the period of educational paradigm transformation in Lithuania, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 83, pp.165-169.